

VIIKON IOPUKSI: Koska päivässä, kaksikymmentä parhaassa

JARMO KONTIAINEN/ARKISTO

PEKKA RAHKO
Toimittaja
pekka.rahko@kaleva.fi

1 2700. Sen verran on ker-
tynyt työtunteja vuosina
2011-2020 Kiimingin-Jäälän
vesienhoitoyhdistyksen tal-
koissa. Kun rahoittajat laskevat tun-
tihinnaksi 15 euroa, voi talkoilun ar-
voksi ynnätä 190 000 euroa.

Numerot löytyvät kymmenen
vuotta täyttäneen vesienhoitoyh-
distyksen juuri julkaistusta kirjas-
ta Vesienhoidon kansallinen ikoni.

Jäälinjärven kunnostukseen kes-
kittynyt Kiimingin-Jäälän vesienhoi-
toyhdistys on hieno esimerkki oma-
ehtoista ympäristötyöstä. Vuosia
jatkunut hoitokalastus, useat vesis-
töön rakennetut kosteikot ja Jäälän-
järven perukan muuttaminen kol-
men hehtaarin lasketusaltaaksi
kertovat pitkäjänteisistä ja asialleen
omistautuneista ihmisistä.

Kiimingin-Jäälän vesienhoitoyhdistys on palkittu ympäristötyöstään muun muassa 100 suomalaista vesistötেকoa -kampanjassa.

Kokonaan toisen mittakaavan ympäristönsuojelua tekee nurmijärveläinen neuropsykologi Kaisu Paulanto, joka juoksulenkkeillään kerää luontoon heitettyjä kasvomaskeja ja vie ne roskiin.

Paulanto raportoi keruistaan Twitter-tilillään Roskajuoksijan päiväkirja. 19. syyskuuta ylittyi 9000 maskin raja. Tämä saavutus täyttyi vain hieman runsaassa vuodessa, mikä omalla karulla tavallaan kertoo roskaamisestamme.

Paulannon roskaajuosuharrastus on sukua Roska päivässä -liikkeelle, hän vain soveltaa ajatusta kaksikymmentäkertaisena.

Näiden kahden esimerkin väliin mahtuu valtava kirjo monenlaisista ympäristöstä huolehtimista. Sitä tekevät luonnonsuojeluyhdistykset, partiolaiset, asukasyhdistykset ja monet muut järjestöt sekä tietysti lukemattomat yksittäiset ihmiset.

Ilmastonmuutos ja luontokato ovat vakiintuneet parin viimeisen vuoden aikana uutisten kestoaiheiksi ja hyvä niin. Vähemmän kuitenkin kerrotaan heistä, jotka toimivat vapaaehtoisesti ympäristön, luonnon ja ilmaston hyväksi.

Syytä olisi, sillä heitä on paljon, ja

tärkeä työ ansaitsisi myös huomiota ja julkista kiitosta.

Ympäristötyöstä uutisointi toivotavasti myös herättää osan heistä, joiden jälkiä työllä paikataan. Roskajuoksijan ei tarvitsisi kerätä maskeja, jos kukaan ei niitä lenkkipolun varteen vastuuttomasti viskoisi.

Painavampi syy kertoa ympäristön hyväksi tehtävästä työstä on kuitenkin se, että uutisointi tuo toivoa. Ilmastonmuutos, saastuminen ja eliölajiston uhanalaistuminen jatkuvat ja moni tuntee ilmiöiden edessä epätoivoa. Ja tämä ympäristöahdistus on yleistä.

Ympäristöahdistus ei ole pohjimiltaan sairaus tai mielenterveydellinen häiriö, vaan reaktio ympäristökriisiin suureen vakavuuteen.

Tutkijatohtori Panu Pihkala on yksi kirjoittajista nuorten ilmastoahdistusta käsittelevässä tutkimusartikkelissa, joka on äskettäin hyväksytty julkaistavaksi Lancet Planetary Health -tiedelehdessä. Tutkimukseen vastasi yhteensä 10 000 lasta ja nuorta kymmenestä maasta: Australiasta, Brasiliasta, Filippiineiltä, Intiasta, Isosta-Britanniasta, Nigeriasta, Portugalista, Ranskasta, Suomesta ja Yhdysvalloista.

Tulosten mukaan ilmastoahdistusta tunnetaan merkittävän paljon kaikissa tutkituissa maissa ja eniten

sitä tunnettiin maissa, joissa ilmastokriisin seuraukset ovat jo voimakkaita.

Ympäristöahdistus eli ympäristökriiseistä aiheutuvat vaikeat tunteukset ovat Pihkalan mukaan nousseet suuremman tutkimuksellisen huomion kohteeksi vasta 2010-luvun lopulla, vaikka aiheesta on keskusteltu eko- ja ympäristöpsykologissa jossain määrin jo pitkään.

Ahdistukseen tarjotaan jo apua. Esimerkiksi Ympäristöahdistuksen mieli -hankkeessa järjestetään ympäristöahdistukseen ja ympäristötunteisiin keskittyviä vertaistukiryhmiä verkossa ja kasvokkain. Hanketta koordinoi MIELI Suomen Mielenterveys ry.

Lisäksi nyt jo tehtävän ympäristötyön laajuuden ja monimuotoisuuden havaitsemisesta on vain pieni askel siihen, että siirtää lukemansa tai näkemänsä omaan toimintaansa. Ja toiminta auttaa ahdistukseen.

MIELI ry:n sivulla puhutaan rakentavasta toivosta. Rakentava toivo tarkoittaa sitä, että tekee voitavansa vaikeidenkin asioiden puolesta.

Samalla on vältettävä lankeamasta toiveajatteluun, joka tarkoittaa tilanteen näkemistä tosiseikkoja parempana. Toiveajattelu voi auttaa sietämään ahdistusta hetkellisesti,

mutta se ei auta kohti ekologisesti kestävästä tulevaisuudesta eikä tue mielenterveyttä.

Ja tilanne on vakava, sitä on turha yrittää kieltää tai saada näyttämään kauniimmalta. Esimerkiksi juuri julkaistu Suomen ilmastopaneelin raportti ilmastonmuutoksen ajallisista ja paikallisista vaikutuksista muistuttaa, että meneillään oleva ilmastonmuutos on lähivuosisikymmeninä peruuttamaton. Muutoksia on jo nyt havaittavissa ja ilmasto tulee muuttumaan edelleen joka tapauksessa, vaikka saisimme päästöt lopetettua heti, mikä on täysin epärealistinen ajatus.

Emme tee tällä hetkellä tarpeeksi ympäristökriisien selättämiseksi, ja jokaisen pitäisi harkita, mitä sanapari ”tekee voitavansa” tarkoittaa omassa arjessa. Jokainen voi tehdä vähintään vähän enemmän.

Lisätä lajittelua ja kierrätystä, vähentää punaisen lihan ja maitotuotteiden kulutusta, vaihtaa osan autotmatkoista kävelyyn tai pyöräilyyn, nipistää sähkön- tai vedenkulutuksesta ja niin edelleen.

Samalla voi alkaa henkisesti valmistautua siihen, että vähän enemmän ei riitä. Pienistä asioista on kuitenkin helppo aloittaa, ja se muokkaa myös omaa asennetta ja suhtautumista.

”Toimimalla aiempaa vastuullisemmin annamme viestiä ympäristöahdistuneille siitä, että muutosta tapahtuu.”

Toimimalla aiempaa vastuullisemmin annamme myös viestiä ympäristöahdistuneille siitä, että muutosta tapahtuu ja että yhä useampi on mukana sitä tekemässä. Jälkikäteen lienee myös huojentavampaa summata olleensa enemmän esimerkki kuin osa ongelmaa.

Vaikka ilmastonmuutos on jo todellisuutta ja sen ja muiden ympäristöuhkien torjuntatoimet yhä useampien hyväksymiä tai jopa vaatimia, aiheesta piittaamattomiakin vielä valitettavasti riittää, kuten roskaajuoksijan työkin osoittaa. Näille sottapytyille olisi kuitenkin yksi pieni toive: ottakaa maskisuositukseen uusi tulkinta.

Uusi maskisuositus tulee tässä: heitä maski roskiin ja vain roskiin. Tällä pienellä teolla ainakin yksi näkyvä ongelma hoituisi helposti.☑